

NIS je 2012. godine, u skladu sa strategijom prerastanja iz naftne kompanije u energetski holding, počeo širenje poslovanja u oblasti elektrogeneracije. Od 2013. godine kompanija realizuje program kogeneracije i do sada su na osam lokacija u Srbiji izgrađene male elektrane, čija je ukupna maksimalna snaga 14 MW. U ovim elektranama NIS od gasa koji je, zbog lošeg kvaliteta, ranije spaljivan na baklji, sada proizvodi toplotnu i električnu energiju. U ove mini gasne elektrane uloženo je više od 20 miliona evra.

Kao energetski holding NIS ne samo u Srbiji već i Rumuniji proizvodi električnu energiju, s tim što za mini kogenerativne elektrane na bušotinama koristi gas lošeg kvaliteta, koji je ranije spaljivan na bakljama. Svoju orijentaciju ka poslovanju po ekološkim parametrima NIS pokazuje nastavkom ulaganja u projekte istraživanja, proizvodnje, prerade i prometa nafte i naftnih derivata, ali i već gotovo završenoj TE TO Pančevo. Dok mnoge naftne kompanije tek sada svoju delatnost prebacuju sa istraživanja, proizvodnje i prerade naftnih derivata i hvale se da će ubuduće poslovati po zelenoj agendi, NIS tokom poslednje decenije svoje poslovanje konstantno usklađuje sa zaštitom životne sredine, u skladu sa principima eliminacije uzročnika klimatskih promena.

U Rumuniji, međutim, NIS je započeo sa eksperimentalnom proizvodnjom električne energije iz gasa u bušotini Žombolj. Ovo je prvi ekološki projekat koji NIS realizuje van granica Srbije. Sa proizvodnjom struje, NIS je ušao i u poslove trgovine električnom energijom, najpre u Srbiji, a prisutan je i na regionalnim tržištima. Kilovate proizvedene na postrojenju na bušotini Žombolj prodaju na rumunskom tržištu. Najveći i najvažniji projekat NIS-a u oblasti elektroenergetike u ovom trenutku je izgradnja TE-TO Pančevo, elektrane koju gradi u saradnji sa ruskom kompanijom Gazprom energoholding. Udeo NIS-a u ovom projektu je 49%.

Vrednost investicije je oko 180 miliona evra, a instalisani kapacitet je do 200 MW. Izgradnja ovog postrojenja je nastavljena u 2020. godini, a puštanje u rad očekuje se tokom ove godine. Iz NIS-a ističu da će se u novoj elektrani proizvoditi toplotna energija za potrebe Rafinerije nafte Pančevo, dok će proizvedena električna energija biti usmerena u energetski sistem Srbije. Projektom se predviđa izgradnja elektrostanice za kogeneraciju na bazi tehnologije parno-gasnog ciklusa sa istovremenom proizvodnjom električne i toplotne energije u obliku tehnološke pare. Ova tehnologija je trenutno najbolja sa aspekta energetske efikasnosti i ekologije, predstavlja ekonomski najopravdanije tehničko rešenje korišćenja prirodnog gasa kao goriva i ujedno obezbeđuje visok nivo iskorišćenja energije goriva - nisku potrošnju goriva po jedinici korisne energije.

Aminsko postrojenje prečišćava gas

Takođe, NIS je kod Elemira 2016. godine pustio u rad Aminsko postrojenje u koje je uloženo više od 30 miliona evra. Rad ovog savremenog postrojenja omogućava povećanje kvaliteta domaćeg prirodnog gasa, putem izdvajanja ugljen dioksida i drugih gasnih primesa, dok istovremeno doprinosi i povećanju obima proizvodnje gasa. Osim pozitivnog biznis efekta, ovaj projekat ima i značajnu ekološku komponentu, jer je tehnologija koja se koristi u Aminskom postrojenju jedna od ekološki najbezbednijih. Naime, način prerade u ovom postrojenju je takav da u potpunosti sprečava dospevanje ugljen dioksida u atmosferu i samim tim, doprinosi smanjenju efekta „staklene bašte“. Tehnologija koja se primenjuje u Aminskom postrojenju je HiPACT (High Pressure Acidgas Capture Technology), jedna od najefikasnijih među postojećim metodama u procesu prerade gasa.

Krajem prošle godine NIS je završio projekat Duboke prerade, kojim se unapređuje rad Rafinerija nafte u Pančevu (RNP) i njeni finalni produkti ispunjavaju stroge ekološke kriterijume. Ulaganje veće od 300 miliona evra omogućilo je Rafineriji nafte Pančevo da postane jedna od vodećih rafinerija u ovom delu Evrope. Reč je o projektu koji je važan ne samo za NIS već i za privredu Srbije, što su, uostalom, potvrdili i komentari iz susedne nam Hrvatske, čiji analitičari petrolejskog biznisa su, upoređujući start Duboke prerade sa kašnjenjem takvog projekta u hrvatskoj naftnoj kompaniji INA konstatovali da je NIS stekao veliku prednost, ne samo u Srbiji, već i mogućnost da svoje gorivo, kvalitetnije od onoga koje se proizvodi u rafineriji u Rijeci, plasira na hrvatskom i tržištu. Hrvatski analitičari posebno su istakli da INA sada gubi poziciju u BiH i Republici Srpskoj, gde je smatrano da je ova kompanija, odnosno, njen većinski vlasnik mađarski MOL, primarni snabdevač tečnim gorivima. Da podsetimo, NIS je realizacijom ovog projekta povećao dubinu prerade sirove nafte - sa 86% u 2017. godini do 99,2%, čime je omogućena i veća proizvodnja svetlih derivata (dizela, tečnog naftnog gasa i benzina) koji imaju najveću vrednost na tržištu. Uz to, start Duboke prerade omogućio je i početak proizvodnje naftnog koksa, proizvoda koji se ranije uvezio u Srbiju. Istovremeno, Duboka prerada je donele i mnogobrojne ekološke benefite, kao što su prestanak proizvodnje mazuta sa visokom sadržajem sumpora, kao i smanjenje emisije, SO₂ za 98,8%, praškastih materija za preko 50% i azotnih jedinjenja za 9,8%.

Važno je napomenuti da NIS kontinuirano ulaže u program modernizacije pančevačke rafinerije. Od 2009. godine, kada je Gaspromneft postao većinski vlasnik NIS-a u Rafineriju je investirano više od 800 miliona evra. Izgradnjom kompleksa MHC/DHT realizovana je prva faza modernizacije RNP. Direktni efekti izgradnjom ovog postrojenja se ogledaju u značajno manjoj emisiji zagađujućih materija u vazduh (prvenstveno SO₂), boljem kvalitetu poluproizvoda i proizvoda (benzin i dizel sa manjim sadržajem sumpora-ispod 10 ppm).

Uloženo je 396 mil. EUR. U NIS-u ističu da ni sa Dubokom preradom nije kraj modernizacije rafinerije, da će ulaganja u preradu ostati jedan od prioriteta daljeg razvoja NIS-a. U narednom periodu NIS će raditi na modernizaciji kompleksa katalitičkog krekinga (FCC) za proizvodnju dizela, benzina i gasova, kao i izgradnji pogona za proizvodnju visokooktanske benzinske komponente ETBE. Reč je o projektu vrednom 80 miliona dolara, čija se finalizacija očekuje u 2024. godini. Realizacija ove investicije omogućiće povećanje proizvodnje propilena. Takođe, NIS će nastaviti da radi na implementaciji digitalnih projekata, koji će omogućiti efikasniji i pouzdaniji rad Rafinerije. Konkretno, jedan od digitalnih projekata koji je u fazi implementacije je prediktivno održavanje sistema, a reč je o jednom od najznačajnijih alata u okviru strategije koja podrazumeva prelazak od korektivnog ka proaktivnom održavanju. Takođe, intenzivno se radi i na drugim projektima, kao što su Mobile Operator, ECONS, Digital Trainings, a koji imaju za cilj da se unapredi dalja efikasnost i bezbednost radnih procesa u rafineriji.

Zaštita životne sredine i značajna ulaganja u ekološke projekte ostaće prioritet u radu NIS-a ne samo kada je reč o Rafineriji Pančevo, već i u ostalim segmentima poslovanja.

Izvor: energijabalkana.net